

KNIHOVNÍK

Viac než len metodický časopis
pre verejné knižnice okresov
Trenčín, Nové Mesto n/V, Bánovce n/B a Myjava

2/2017

**Slovenská televízia
v trenčianskej knižnici!**

Viac na 17. strane

V KNIŽNICI SA DÁ OPĽ ČÍTAŤ POD HOLÝM NEBOM

Nová sezóna, nové partnerstvá, nové zážitky, osvedčená adresa. Návštevníci trenčianskej knižnice si môžu opäť vychutnávať jedinečnú atmosféru letnej čítárne. Okrem novín a časopisov v nej tento rok dostanú aj zmrzlinu.

» s. 7

ZÁCHRANÁR VILIAM DOBIÁŠ: ĽUDIA SÚ ČORAZ PASÍVNEJŠÍ

Špecialista urgentnej medicíny a prezident Slovenského Červeného kríža Viliam Dobiáš predstavil v Trenčíne knihu príbehov z vlastnej praxe. Väčšina z pacientov, ku ktorým vyrazí záchranka, podľa neho potrebuje disciplínu, nie lekára.

» s. 9

JAZYK JE JEDINÝ NÁSTROJ, KTORÝ SA POUŽÍVANÍM OSTRÍ

Besedou s trinástimi spisovateľmi odštartoval v Trenčíne Týždeň slovenských knižníc. Medzi výnimočnými osobnosťami s trenčianskym domicilom nechýbali scenáristi, básnici, prozaici, ľudová umelkyňa, ani nositeľ štátneho vyznamenania SR.

» s. 13

Úvod(ník)	3
Štatistické údaje o činnosti verejných knižníc v okresoch Bánovce n/B, Myjava, N. Mesto n/V, Trenčín za rok 2016	4
Vzdelávanie pracovníkov knižníc	5
Komplexný rozbor činnosti verejných knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK za rok 2016	5
Projekty podporené Fondom na podporu umenia	5
Prečítali sme za vás: aktuality zo sveta knižníc	6
V knižnici sa dá opäť čítať pod holým nebom	7
Najkrajšie knihy Slovenska za rok 2016	7
Týždeň slovenských knižníc 2017: V trenčianskej knižnici odmeňovali, plietli i diskutovali	8
Interview s Viliamom Dobiášom: Ľudia sú čoraz pasívnejší	9
Interview s Pavlom Malovičom: Najradšej vykonávam chôdzu	11
Odkaz literárnej elity: Jazyk je jediný nástroj, ktorý sa používaním ostrí	13
Novú knihu posypali granulami	13
V. Kulíšek znovuzrodil v knižnici legendu o opátovi zo Skalky	14
Fotogaléria podujatí vo VKMR v prvom polroku 2017	14
Literárny klub Omega: Poetické vyznania	15
Výsledky XV. ročníka literárnej súťaže žiakov ZŠ a 8-ročných gymnázií Trenčianskeho kraja	16
Na návšteve: Slovenská televízia v trenčianskej knižnici	17
Detská stránka: Leto v knižnici	18
OKNO do histórie (nielen) Skalky pri Trenčíne ako predvoj sympózia Ora et Ars opäť s pečaťou VKMR	19

FOTOGRAFIA NA OBÁLKE: Redaktorka a moderátorka relácie RTVS Generácia Oľga Belešová (vľavo) s riaditeľkou trenčianskej knižnice Gabrielou Krokvičkovou počas reportáže z počítačového kurzu pre seniorov „Babi, pošli mi to mejlom“, ktorý má vo VKMR vyše desaťročnú tradíciu. Foto: VKMR.

Milé čitateľky, milí čitatelia,

prinášame vám opäť novinky a informácie zo sveta knihovníctva a knižníc. V 1. polroku sa vyhodnocovala činnosť knižníc za uplynulý rok, preto si môžete pozrieť pár štatistických údajov za „naše“ verejné knižnice v okresoch Bánovce n/B, Myjava, N. Mesto n/V a Trenčín. Akou cestou sa vydali knižnice v Dánsku, o potrebe navrhovania vyhľadávacích nástrojov na internete pre detských používateľov sa dočítate v aktualitách zo sveta knižníc.

I slovenské knižnice pripravujú pre svojich požívateľov a návštevníkov príťažlivé možnosti a aktivity. VKMR sa už 3. rok teší záujmu návštevníkov letnej čítárne, ktorá počas letných mesiacov ponúka relax vonku pri časopise alebo knihe. Určite i vaša knižnica „dýcha a žije“ pre svojich návštevníkov. Ak by ste sa o tom chceli podeliť na stránkach tohto časopisu, budeme veľmi radi.

Prajeme vám príjemné čítanie a tiež spokojne prežívané leto!

Vaša redakcia

Štatistické údaje o činnosti verejných knižníc v okresoch Bánovce n/B, Myjava, N. Mesto n/V, Trenčín za rok 2016

Sumárne štatistické údaje o činnosti knižníc poskytol Národné osvetové centrum v Bratislave, ktoré je koordináciou a zabezpečení všetkých úloh a povinností súvisiacich s výkonom štatistického zisťovania v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov poverené na základe rozhodnutia ministra kultúry č. 7/2014 zo dňa 29. mája 2014. Vybrané štatistické ukazovatele za rok 2016 sú uvedené v tabuľkách ako prvé v porovnaní s údajmi za rok 2015, ktoré sa nachádzajú pod nimi.

SIEŤ KNIŽNÍC

Okres	Knižnice spolu / knižnice poskytujúce služby	z toho krajských / mestských knižníc	z toho obecných knižníc profesionálnych / neprofesionálnych	Knižnice, ktoré prerušili činnosť	Zrušené knižnice
Bánovce n/B	27/27	0/1	0/26	0	0
	27/27	0/1	1/25	0	0
Myjava	12/11	0/2	0/9	1	0
	12/12	0/2	0/10	0	0
N. Mesto n/V	26/26	0/2	2/22	0	0
	26/26	0/2	1/23	0	0
Trenčín	30/30	1/2	5/22	0	0
	31/30	1/2	4/23	1	0

KNIŽNIČNÝ FOND

Okres	Knižničné jednotky	Ročný prírastok k. j. spolu	z toho kúpou	Úbytky
Bánovce n/B	117 424	2 061	981	4 012
	119 521	1 121	553	5 684
Myjava	90 103	946	679	135
	92 341	1 062	820	924
N. Mesto n/V	251 405	2 208	1 694	2 578
	251 814	3 099	2 047	5 111
Trenčín	436 821	8 408	7 038	5 470
	434 168	7 581	6 124	12 486

VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

Okres	Výpožičky spolu	z toho odbornej literatúry pre dosp.	z toho krásnej literatúry pre dosp.	z toho odbornej literatúry pre deti	z toho krásnej literatúry pre deti	z toho periodík	Počet študijných a čit. miest	Počet prevádz. hodín pre verejnosť za týždeň
Bánovce n/B	80 408	16 517	43 089	3 698	11 422	5 682	153	97
	77 027	18 152	39 417	4 617	11 649	3 192	142	99
Myjava	38 440	3 732	22 870	1 277	7 916	2 645	87	84.50
	41 919	3 973	24 815	1 584	8 813	2 734	81	88.50
N. Mesto n/V	218 911	73 600	82 509	15 400	30 739	16 663	191	190
	216 970	69 566	75 316	18 819	32 950	20 319	191	199
Trenčín	409 111	110 584	165 415	10 486	55 013	67 613	429	344
	457 250	119 147	171 704	13 962	64 029	88 408	434	328.30

POUŽÍVATELIA SLUŽIEB KNIŽNICE, NÁVŠTEVNÍCI, PODUJATIA, INTERNET, PC

Okres	Aktívni používatelia spolu	z toho aktívni používatelia do 15 r.	Podujatia	Návštevníci knižnice	Knižnice s pripoj. na internet	Počet PC pre verejnosť
Bánovce n/B	3 066	1 372	190	28 028	8	11
	3 210	1 444	205	22 566	8	11
Myjava	1 878	813	82	14 887	5	23
	2 355	1 277	88	16 700	4	23
N. Mesto n/V	3 804	1 445	205	42 152	9	11
	4 021	1 221	223	45 869	9	21
Trenčín	13 200	3 727	615	150 017	16	39
	13 332	3 672	689	165 488	16	49

EKONOMICKÉ UKAZOVATELE

Okres	Príjmy (výnosy)	z toho z rozpočtu obce, VÚC	z toho výnosy z vlastnej činnosti	z toho tuzemské granty	Výdavky (náklady) na bežnú činnosť	z toho na nákup knižničného fondu	Kapitálové výdavky
Bánovce n/B	91 020	57 845	3 060	4 400	86 635	8 923	0
	84 416	79 317	3 204	1 895	82 544	5 069	1 495
Myjava	58 964	51 938	2 618	4 400	57 724	7 008	0
	66 436	59 833	3 073	3 300	66 436	8 823	2 996
N. Mesto n/V	173 008	162 181	10 613	0	163 561	15 307	7 217
	181 885	166 017	10 296	5 072	181 860	18 928	0
Trenčín	844 331	775 701	36 525	23 977	870 216	71 346	0
	887 009	781 980	80 681	17 748	879 040	54 419	0

OSOBY ZABEZPEČUJÚCE ČINNOSŤ KNIŽNICE*

Okres	Osoby zabezpečujúce činnosť knižnice spolu	z toho zamestnanci	z toho osoby, s ktorými bola uzatvorená dohoda o práci vykonávanej mimo prac. pomeru	z toho dobrovoľníci (osoby bez nároku na mzdu, honorár)
Bánovce n/B	29.53	5.53	16	8
	32	8	14	10
Myjava	12.51	3.51	8	1
	15	7	7	1
N. Mesto n/V	25.28	12.28	11	2
	34	25	7	2
Trenčín	81.40	49.40	29	3
	107	69	35	3

* V roku 2016 sa uvádzal priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný, v roku 2015 sa uvádzali zamestnanci ako fyzické osoby

VZDELÁVANIE
pracovníkov knižníc

Ešte pred prázdninami sa počas 2 mesiacov konal vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne kurz pre pracovníkov verejných knižníc Trenčianskeho samosprávneho kraja. Vzhľadom na kapacitné možnosti boli na kurz pozvaní predovšetkým pracovníci z regionálnych a mestských knižníc, no nakoniec sa ho zúčastnili zástupcovia 3 regionálnych a 2 obecných knižníc. Účastníci boli rozdelení do dvoch skupín, pričom každá skupina absolvovala s lektorkou kurzu štyri stretnutia.

Vzdelávací kurz s názvom **Efektívna komu-**

nikácia vo vzťahoch pracovník – návštevník knižnice, pracovník – pracovník lektorka PhDr. Ingrid Červeňanová. Zameraný bol na spoločenskú a psychologickú efektívnu komunikáciu a psychohygienu pracovníka v pracovnom a každodennom živote, na zlepšenie pracovnej i osobnej kvality pracovníka. Témami kurzu boli psychológia osobnosti, asertivita a rovnosť v medziľudských vzťahoch, úvod do teórie komunikácie, psychohygienu v každodennom živote.

Projekt podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia – hlavný partner projektu vo výške 1 500 €.

MET, Foto: VKMR

U. fond na podporu umenia

Projekt podporil z verejných zdrojov
Fond na podporu umenia
Hlavný partner projektu

Komplexný rozbor činnosti verejných knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK s regionálnou pôsobnosťou za rok 2016

Koncom júna sa vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne (ďalej VKMR) stretli zástupcovia Slovenskej národnej knižnice (ďalej SNK), Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej TSK) i zástupcovia regionálnych knižníc (VKMR, Hornonitrianskej knižnice v Prievidzi, Považskej knižnice v Považskej Bystrici), aby zhodnotili činnosť verejných knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej TSK) s regionálnou pôsobnosťou za rok 2016. PhDr. I. Kilárová zo SNK predniesla príspevok Analýza vývoja podmienok, činnosti a výkonov verejných knižníc SR na základe štatistických údajov (zamerané osobitne na porovnanie regionálnych knižníc a regionálnych knižníc s krajskou pôsobnosťou v štatistických údajoch za rok 2016), v ktorom odznali podrobné informácie o stave knižníc v SR, porovnania výkonov z hľadiska dlhodobšieho vývoja za roky 2000-2016, osobitné porovnania ukazovateľov regionálnych knižníc v rámci SR i samostatné porovnania regionálnych knižníc s krajskou pôsobnosťou v rámci SR. Informovala tiež o plánovanej aktualizácii štandardov pre verejné knižnice.

PROJEKTY PODPorenÉ FPU

Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne realizuje 6 projektov, ktoré boli podporené Fondom na podporu umenia (v zátvorke výška dotácie):

- Podpora komunitných aktivít knižnice (1 500 €)
- Efektívna komunikácia vo vzťahoch pracovník – návštevník knižnice, pracovník – pracovník (1 500 €)
- Technická modernizácia spoločenskej miestnosti (2 000 €)
- Detská spoločenská miestnosť (3 000 €)
- Multifunkčná vzdelávacia miestnosť (1 500 €)
- Doplňovanie knižničného fondu (10 000 €)

Rozbor činnosti verejných knižníc Trenčianskeho kraja za rok 2016 (VKMR, 28. 6. 2017)

PREČÍTALI SME ZA VÁS (aktuality zo sveta knižníc)

Inšpirácia z dánskych knižníc

V dánskych knižniciach je v súčasnosti oveľa menej kníh na policiach, zato knižnice oveľa viac propagujú literatúru vo svete umenia, organizujú literárne festivaly, výstavy a konferencie v spolupráci s mnohými partnermi. Knižnice skúmajú nové cesty a komunikačné kanály v oblasti priblíženia literatúry mladým používateľom. Výskum v Dánsku ukázal, že veľkosť fondov sa od roku 2000 znížila o 44,6 %. Knižnice ako kultúrne inštitúcie propagujúce rozmanitými spôsobmi literatúru majú obrovský potenciál. Dnes sa pri práci s autormi a literatúrou treba viac zameriavať na výchovu a vzdelávanie, organizovať čitateľské kluby, stretávanie s autormi, spolupracovať v oblasti literatúry so školami atď. Stále viac dánskych knižníc zamestnáva vysokoškolsky vzdelaných špecialistov z literárnej oblasti. Literatúra bude vždy tvoriť jadro zamerania knižnice, ale musí sa propagovať novým spôsobom – literatúra je súčasťou regionálnej histórie a môže prispieť k súdržnosti miestnej komunity. Používatelia majú dnes mnoho spôsobov, ako sa dostať ku „svojej“ knihe, ale pokiaľ dostanú v knižnici ďalšie nadstavbové služby spojené s literatúrou, budú určite knižnicu využívať. Knižnice sa inšpirujú u múzeí a budujú špeciálne knižné kolekcie k určitým témam. Ideálne je vytvoriť z knižníc producentov kníh (napr. kodanská knižnica vydáva knihy mladým básnikom a snaží sa o propagáciu poézie medzi mladou generáciou.) Dánske knižnice sa tak menia z pasívnych hráčov na aktívnych partnerov v oblasti literatúry.

ZDROJ: Čtenář, roč. 69, č. 4, s. 159

Deti a nástrahy internetu

Obrovské množstvo dostupných informácií a zdrojov, ktoré internet a elektronické prostredie poskytujú, môže znamenať problém z hľadiska ich vyhľadávania, hodnotenia a spracovania – a to najmä vo v zväzhu k detskému používateľovi. Tvorcovia webových stránok a vyhľadávacích nástrojov neberú do úvahy detského používateľa, jeho špecifické potreby a kognitívne schopnosti, a tak sa v súčasnosti vynára celá spleť výrazných problémov. Deti nevedia v elektronickom prostredí vyhľadať relevantné informácie a zdroje, uspokojia sa s prvými zdrojmi, ktoré vyhľadávací nástroj ponúkne, nepocitujú potrebu a nemajú motiváciu využívať knižničné vyhľadávacie nástroje a pomerne problematické je izolovať ich od nevhodných obsahov na internete, s ktorými sa každodenne stretávajú. Významným faktorom sa v tejto súvislosti stáva miera informačnej gramotnosti – tú si deti hlbšie osvojujú až v období adolescencie. Deťom chýba schopnosť implikácie na základe výsledkov vyhľadávania a schopnosť hodnotenia zdrojov. Pretože sa využívanie elektronického informačného prostredia posúva až k tým najmladším vekovým skupinám, vstupuje do popredia potreba navrhovať vyhľadávacie nástroje, knižničné katalógy a webové prostredie priamo pre ne. Zo zahraničných skúseností vyplýva, že aktuálne a atraktívne je i prostredie akejsi digitálnej knižnice pre používateľov vo veku 6-10 rokov, ktoré by mohli samostatne prehľadávať, je používateľsky prívetivá a zahŕňa iba tie obsahy, ktoré prejdú dôkladnou filtráciou a sú akceptované odborníkmi z oblasti tvorby webových stránok, detskými psychológmi, pedagógmi a knihovníkmi.

ZDROJ: Čtenář, roč. 69, č. 5, s. 199

Otvorený prístup k informáciám na Slovensku

O téme otvoreného prístupu k informáciám sa diskutuje v slovenských knižniciach už dlho a Univerzitná knižnica Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici ho propaguje veľa rokov. Úrad vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti spracováva od roku 2012 akčné plány *Iniciatívy pre otvorené vládnutie*. Už v roku 2015 sa tu ako jedna z kľúčových tém objavila téma otvoreného vzdelávania a výskumu.

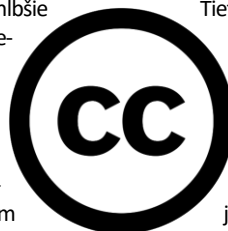
Otvorené vzdelávanie sa týka v prvom rade odstraňovania prekážok vo vzdelávaní (napr. voľným sprístupnením obsahu a dát pre ďalšie využitie). Môže však ísť aj o kultúrne zmeny, ako je posun k novým výukovým metódam a postupom. Vznik vzdelávacích materiálov vo verejných inštitúciách sa väčšinou financuje z verejných rozpočtov, a preto by mal byť dostupný širokej verejnosti.

Tieto iniciatívy výrazne podporuje Európska únia, ktorá už v roku 2012 prijala *Doporučenie Komisie o prístupe k vedeckým informáciám a ich uchovávaní*. Hlavné ciele Akčného plánu v oblasti otvorených vzdelávacích zdrojov sa týkajú zmapovania existujúcich elektronicky dostupných vzdelávacích zdrojov a repozitárov a analýzy procesu získavania vzdelávacích materiálov pod otvorenou licenciou Creative Commons.

Tieto aktivity majú zvýšiť povedomie študentov a pedagógov o otvorených vzdelávacích zdrojoch a zapojení Slovenskej republiky do európskych projektov, ktoré podporujú tvorbu, výmenu a opakované využitie týchto zdrojov.

ZDROJ: Čtenář, roč. 69, č. 4, s. 159

Foto: wikipedia.org

V knižnici sa dá opäť čítať pod holým nebom

Nová sezóna, nové partnerstvá, nové zážitky, osvedčená adresa. Návštevníci trenčianskej knižnice si môžu opäť vychutnať jedinečnú atmosféru letnej čítarene. Okrem novín a časopisov v nej tento rok dostanú aj zmrzlinu.

Oáza pokoja v područí hradu Matúša Čáka bude tradične dostupná pre všetkých a bezplatne. Dvor Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne (VKMR) na Jaselskej ulici sa na literárnu záhradu obklopenú slnečnicami zmení každý pondelok a štvrtok od 1. júna do 7. septembra (10.00 - 16.00 h).

„Veríme, že čoraz kvalitnejšia ponuka našich služieb priláka do atraktívneho zákutia v historickom centre mesta ešte viac záujemcov než v predchádzajúcich troch rokoch. Doteraz letnú čítareň navštívilo 1068 ľudí,“ informuje webová stránka VKMR.

Okrem horúcej, či skôr osviežujúcej novinky vo forme dezertu od dobrého suseda – zmrzlinára sa návštevníci letnej čítarene môžu tešiť na ešte atraktívnejšie čitateľské menu, priebežne dochucované takmer päťdesiatimi titulmi periodík a knihami z burzy. Počet i výber denníkov, týždenníkov, obecných a mestských novín, odborných časopisov či voľno-časových magazínov uspokojí kritériá čitateľov všetkých žánrov. Ako doplnka web knižnice, výnimočná ponuka odráža predovšetkým nadštandardné vzťahy a obojstranne výhodnú marketingovú spoluprácu trenčianskej knižnice s viacerými slovenskými vydavateľstvami a partnermi.

Vlani zmodernizovala letnú čítareň v Trenčíne ďalšia strategická novinka, tento raz technického charakteru. Komfort v podobe úkrytu pred priamymi slnečnými lúčmi čitateľom poskytuje rolovateľná markíza. Z hľadiska navodenia autentickej atmosféry nadviazala na drevené držiaky na tlačoviny, pripomínajúce rekvizitu z pôvodnej čítarene, ktorá tvorí súčasť knižnično-informačných služieb trenčianskej knižnice od januára 1937.

Projekt knižnice pod holým nebom spustila VKMR v júni 2014 po vzore viacerých európskych i slovenských miest. Lokalita v historickom centre mesta spĺňa oddychovú i poznávaciu funkciu. Popri harmonizovaní pešej zóny poskytuje priestor na realizáciu všetkým generáciám.

Keďže VKMR je oficiálnym informačným miestom Trenčianskeho samosprávneho kraja, miestni aj turisti tu nájdu všetky základné informácie a publikácie o trenčianskom regióne.

V prípade priaznivého počasia sa letná čítareň osvedčila aj ako žiadané dejisko besied s osobnosťami kultúrneho života. Hostila napríklad stretnutie so spisovateľom, cestovateľom a hudobníkom Pavlom „Hiraxom“ Baričákom, besedu s režisérkou a spisovateľkou Barborou Kardošovou a herečkou Táňou Radevou. V rámci Nocí literatúry vytvorila neopakovateľnú kulisu podujatia s herečkami Idou Rapačovou, Zuzanou Mišákovou, spisovateľkou Margitou Ivaničkovou či výtvarníkom a humoristom Milanom Stanom.

NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA ZA ROK 2016

Tradícia súťaže Najkrajšia kniha Slovenska siaha do roku 1965, jej zámerom je zvyšovanie výtvarnej úrovne a kvality polygrafického spracovania kníh. Hlavným usporiadateľom tejto súťaže je BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Slovenskou národnou knižnicou a Zväzom polygrafie na Slovensku.

Do 25. ročníka súťaže Najkrajšie knihy Slovenska 2016 bolo prihlásených 134 kníh. Sedem titulov získalo ocenenie, do kolekcie najkrajších kníh za rok 2016 porota vybrala ďalších 20 titulov a 6 študentských prác.

KNIHY PRIHLÁSENÉ DO SÚŤAŽE SA ZARADÚJÚ A HODNOTIA V SIEDMICH SKUPINÁCH:

- vedecká a odborná literatúra,
- krásna literatúra,
- literatúra pre deti a mládež,
- učebnice,
- knihy o výtvarnom umení a obrazové publikácie,
- bibliofilské tlač,
- študijné práce poslucháčov výtvarných a polygrafických škôl.

VÝSLEDKY SÚŤAŽE:

Cena Ministerstva kultúry SR vydavateľstvu za celkovú výtvarnú a technickú kvalitu

knihy: Artforum, spol. s r.o., Bratislava za knihu *Italo Calvino: Neviditeľné mestá*

Cena Ministerstva kultúry SR autorovi za vynikajúce ilustrácie:

Daniela Olejníková za knihu *Marek Vadas: Útek*; **Katarína Slaninková** za knihu *Babča B. Kardošová: Traja kamoši a fakticky fantastický poklad*

Cena Ministerstva kultúry SR autorovi za vynikajúcu grafickú úpravu:

Palo Bálik za knihu *Italo Calvino: Neviditeľné mestá*

Cena Zväzu polygrafie na Slovensku tlačiarňi za mimoriadne polygrafické spracovanie:

TBB, a.s., Banská Bystrica za knihu *Jana Geržová – Juraj Mojžiš a kol.: Daniel Fischer*

Cena BIBIANY vydavateľstvu za najkrajšiu detskú knihu:

Artforum, spol. s r.o., Bratislava za knihu *Pero Le Kvet: Chlapec s očami ako hviezdy*

Cena Slovenskej národnej knižnice za študentskú prácu:

Antónia Antalová za prácu „Ej, zalužički poľo...“; **Adam Špilák** za prácu *Vladimír Boudník: Loď*

KOLEKCIA NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA 2016:

<http://www.mksr.sk/ex-tdoc/6719/NKS%202016>

ZDROJ:

<http://www.mksr.sk/aktuality-ministerstva-kultury-36.html?id=875>

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC (13. – 19. 3. 2017)

V trenčianskej knižnici odmeňovali, pletli i diskutovali

Vrchol mesiaca knihy bol vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne (VKMR) tradične spojený s Týždňom otvorených dverí. Verejnosti ponúkol 37 podujatí, ktoré navštívilo 1039 ľudí.

Čitatelia ťažili aj z mimoriadnych zliav a nevšedných darčiek.

Registráciu na jeden rok zdarma v každej pobočke VKMR v meste využilo 144 nových používateľov. Tí zábudlivejší privítali možnosť vrátenia premeškaných výpožičiek bez sankčných poplatkov.

Odpustky získali šiesti čitatelia

Ako informovala vedúca knižnično-informačných služieb VKMR Sylvia Fabová, trenčianska knižnica zaznamenala 92 odpustených upomienok, pričom z centrály na Jaselskej ulici bolo oslovených 15 čitateľov, od ktorých vymáhajú knihy „pokusom o zmier“. Na výzvu zareagovali šiesti čitatelia, ktorí vrátili 28 kníh v celkovej hodnote 319,34 eur.

Po úspechu z predchádzajúcich rokov sa o slovo do tretice prihlásili knižničné hliadky. Opäť pôsobili na verejných priestranstvách v Trenčíne, kde vyhládávali čítajú-

cich ľudí. „Sedemnást z nich hliadky odmenili darčekomými poukážkami na bezplatný zápis do našej knižnice. Záložky so zľavou dve eurá pri nákupe v partnerskom internetovom kníhkupectve venovali 53 čitateľom,“ doplnila S. Fabová.

Deň ľudovej rozprávky oživil staré mamy Takmer štyrom desiatkam kultúrno-spoločenských podujatí dominovali trenčianski literáti.

Týždeň roka z tohto hľadiska odštartovala beseda s trinástimi spisovateľmi s blízkym vzťahom k Trenčínu a Trenčianskemu kraju. Partiu píšucich lokálpatriotov takýmto spôsobom Verejná knižnica M. Rešetku utužuje každé dva roky.

Z návštevy ďalšieho autora z Trenčína, Mateja Zámečnika, sa školáci tešili počas prezentácie jeho nevšedného projektu *Nakresli si príbeh*.

K vrcholom Týždňa slovenských knižníc vo VKMR patrila aj Deň ľudovej rozprávky oživený ukážkou pletenia z papiera a tvorivými dielňami pod vedením skúsených „starých mám“, prezentácia básnickej prvotiny Spomienky v srdci hlboko ukryté

z pera deväťdesiatročnej klientky Sociálnych služieb mesta Trenčín Libuše Prekopovej, či beseda so záchranárom, prezidentom Slovenského červeného kríža Viľamom Dobiášom (nielen) o jeho knihe *Volali ste záchranku?* s podtitulom 20 rokov praxe záchranára vo veselých aj smutných príbehoch.

Záver tohtoročného Týždňa slovenských knižníc a Týždňa otvorených dverí vo VKMR spečatilo kultúrne popoludnie venované J. M. Hurbanovi. V rámci celonárodnej spomienky na prvého predsedu Slovenskej národnej rady v kultúrnom dome v Beckove trenčianska knižnica vyhlásila literárnu súťaž pre deti a mládež „Hurban mojimi očami“.

Počas celého týždňa si čitatelia v priestoroch študovne na Jaselskej ulici v Trenčíne mohli pozrieť taktiež expozíciu unikátnych kníh z fondu VKMR. Súčasťou výstavy bolo aj Vergíliovo zobrazenie diela z roku 1764 *Opera interpretationes et notis*.

PETER MARTINÁK, Foto: VKMR
Článok bol uverejnený v Trenčianskych novinách (roč. 58, č. 13/2017, s. 8)

Deň ľudovej rozprávky v trenčianskej knižnici (16. 3. 2017)

Krajská prehliadka v umeleckom prednese seniorov (14. 3. 2017)

Výstavka
Knihy včera a dnes

ZÁCHRANÁR VILIAM DOBIÁŠ: Ľudia sú čoraz pasívnejší

Špecialista urgentnej medicíny a prezident Slovenského Červeného kríža VILIAM DOBIÁŠ (67) predstavil v knižnici v Trenčíne knihu príbehov z vlastnej praxe. Väčšina z pacientov, ku ktorým vyrazí záchranka, podľa neho potrebuje disciplínu, nie lekára.

• Túžili ste byť od detstva lekárom a zachraňovať ľudské životy?

Nie, pre medicínu som sa rozhodol až dva týždne pred podaním prihlášky na vysokú školu. Chcel som študovať žurnalistiku alebo za pilota, rodičia mi to vyhovorili, pretože v komunistickom režime to neboli slobodné povolania. Navrhovali stavbárčinu, techniku, no to som nechcel ja. Kompromis bol v medicíne. Našťastie ma to začalo v treťom ročníku baviť.

• Po prečítaní vašej knihy „Volali ste záchranku?“ možno dospieť k záveru, že rutina v práci lekára záchranej služby neexistuje. Súhlasíte?

Áno aj nie. Rutina je v tom, že mnohí pacienti volajú záchranku opakovane a už ich poznáme. Zopár diagnóz sa opakuje, čo je tiež rutina. Ale konať ako rutinér je nebezpečné, hrozí riziko prehliadnutia dôležitých príznakov. Najviac ma teší, keď poctivo vyšetrujem aj opakovaných pacientov a nájdem niečo nové, čo by sa pri povrchnejšom prístupe dalo prehliadnúť.

• Čítatelia v publikácii nájdu veselé i smutné príbehy z vašej dlhoročnej praxe. Čo podnietilo zrod tejto knihy? Ktoré zážitky z terénu vás rozosmejú aj s odstupom času?

Po začiatku vysielania relácie „112“ ma začali známi a rodina ľutovať, lebo naraz videli záchranku len pri bitkách, toxikomanoch, nehodách, či úmrtiach. Pravda je taká, že síce sa natáčali všetci pacienti v službe, no tých starých, smutných, chorých, osamelých vystrihli ako nezaujímavých pre televíziu. Tak som si povedal, že do knižky opíšem takmer všetky stavy a diagnózy, ku ktorým záchranka chodí. Je to neskreslený pohľad na prácu posádok Rýchlej lekárskej pomoci. Veselé príhody sú v dvoch rovinách. Niektoré sú veselé aj pre pacienta s rodinou aj pre posádku. Iné len pre posádku.

• Teraz k tej vážnejšej téme. Ako vnímate smrť?

Smrť chápem ako súčasť životného príbehu. Mrzí ma, keď je to smrť predčasná u mladého človeka a ešte viac, keď si ju postihnutý neprivilil sám nedbalým konaním alebo dlhodobo nezriadeným spôsobom života. V ostatných prípadoch to na-

zývam Božou vôľou. Samozrejme, ak pacient zomrie v mojej prítomnosti, musím mať čisté svedomie, že som spravil pre jeho záchranu všetko, čo sa dalo a čo poskytuje súčasná lekárska veda. V prípade, že je príroda silnejšia ako moja šikovnosť, pokorne skloním hlavu.

• Uvádzate, že každý lekár si počas praxe vybuduje v hlave cintorín pacientov, ktorým nevedel pomôcť. Ovplyvnili niektoré tragické prípady aj váš súkromný život?

V práci som sa stretol s toľkými náhodami, ktoré by ma ako príčina smrti nikdy nenašli, ale môžem ich okamžite aplikovať v rámci rodiny, známych, ale aj vo vyjadreniach pre médiá. Zažil som smrť dojčťa pod prsníkom matky i úmrtie mladej devy po vdýchnutí žuvačky. Od tých čias sa u nás doma nedočkajú poležiačky, ani žuvačka neľuže v pohybe. Všetci nosíme prilby pri lyžovaní, bicyklovaní a deti aj pri korčuľovaní, v aute sú pásy vždy zapnuté a naše tri deti a päť vnúčat sedelo prvýkrát v detskej sedačke už cestou z pôrodnice.

• Píšete, že viera vás naučila pokore. Niečo ste načrtli, nuž pomáha vám viera pri práci?

Často si v duchu hovorím záchránarsku modlitbu – Pane Bože, prosím, požehnaj moje ruky a myseľ, aby sa bezpečne postarali o tých, ktorí sa na mňa dnes spoliehajú. Dopraj mojim rukám šikovnosť, rozumu presnosť a zraku prenikavosť, aby sa akékoľvek nešťastie mojim pacientom vyhlo. Hoci oni sú v mojich rukách, moje sú v Tvojich. Ó Pane, prosím, veď ma k istote. Amen.

• Veľmi smutne vyznieva konštatovanie,

že poskytnutie prvej pomoci pred príchodom záchranky je zriedkavé. Prečo nepomáhame, resp. nevieme alebo nechceme pomáhať?

Mám pocit, že ľudia sú čoraz pasívnejší. Vo voľnom čase sa kedysi zabávali spevom, hraním, čítaním kníh. Dnes chcu, aby ich bavila televízia, alkohol. Kedysi manuálne pracovali alebo rekreačne športovali, chodili do prírody. Dnes sa prechádzajú v nákupných centrách a na gumenom chodníku vo fitnesscentre. Kedysi žili zdravo a pili bylinky, dnes si škodia stravou a myslia si, že chémia z lekárne v podobe liekov a výživových doplnkov všetko napravi. S prvou pomocou je to rovnako. Vraj – platí si zdravotné poisťenie, nech sa o mňa postarajú.

• Prezraďte, ktorými tvrdeniami či výhovorkami sa ľudia najčastejšie snažia ospravedlniť svoju pasivitu k neposkytnutiu laickej prvej pomoci.

Napríklad – bojím sa, že to neurobím dobre; veď som zavolať na tiesňovú linku a splnil si občiansku povinnosť, tak čo ešte chcete? Prípadne – nemám rád pohľad na krv...

• Kde vidíte záchrannú službu v kontexte slovenského zdravotníctva?

Záchranná zdravotná služba je jedna z najlepších fungujúcich častí nášho zdravotníctva. V zákone je uvedené, kto vysielá na výjazd, v akom čase ho treba uskutočniť, kam s pacientom, kto to kontroluje, tiež, čo za to, keď to funguje, prípadne, keď nefunguje. Vyhľadanie k zákonu upresňuje vybavenie vozidiel záchranej služby aj to, aké má byť vzdelanie členov posádky.

INTERVIEW

V tomto sa môžeme porovnávať s ktorýmkoľvek vyspelým štátom EÚ. Medzinárodné odporúčania nám hovoria, ako liečiť zastavenie krvného obehu, bezvedomie, úraz, infarkt, mozgovú príhodu, vysoký tlak, astmu. Toto v iných častiach zdravotníctva nefunguje.

● **Napriek tomu v spoločnosti často rezonuje polemika o zneužívaní výjazdov záchraniek.**

Zneužívanie je diskutabilný pojem. Väčšina ľudí si myslí, že záchranku zneužívajú opilci a bezdomovci. Ale práve tieto skupiny si ju nevolajú. Keď opilec leží niekde v bezvedomí, okoloidúci sa k nemu nezohne, aby sa opýtal, či niečo nepotrebuje. Pseudohumanista radšej zavolá záchranku. Podľa mňa častejšie a viac zneužívajú záchranku ľudia s vysokým tlakom, ktorí majú problémy, lebo nechcú schudnúť, prestať soliť alebo sa začať hýbať. Podobne cukrovkári, z ktorých mnohí nedržia správnu diétu, srdciari fajčiaci cigarety a podobne. Ak je k opilcom asi osem percent z výjazdov, vý-

jazdy k vysokému tlaku tvoria až dvadsať percent. Len asi každého desiateho berieme do nemocnice na ďalšiu liečbu. Ostatní potrebujú disciplínu, správnu životosprávu a nie lekára.

● **O čom to teda svedčí?**

Volanie záchranky, keď nejde o ohrozenie života, je dôsledkom nefunkčného systému. Pacienti chodia na vyšetrenia hore-dole, musia cestovať, objednávať sa, čakať, doprosovať sa. Po privolaní záchranky dostanú plný servis doma, prípadne s individuálnou dopravou na urgentný príjem. Tam si síce počkajú, ale absolujú vyšetrenia, dostanú odporúčenie na lieky a ešte aj sanitku na cestu domov. Boli by hlúpi, keby to nevyužili.

● **Mohli by ste stručne prezradiť zopár rád, ako si zachovať fyzické i duševné zdravie, aby nám nik nemusel volať záchranku?**

Rodičia musia deti od narodenia do piatich rokov naučiť zdravo žiť. Nie rečami a zákazmi, ale vlastným príkladom. Základom je rozumná strava čo do kvality,

pestrostri i množstva. Nefajčiť, nepiť viac ako jeden alkoholický nápoj denne, obmedzovať soľ, pestovať telesný pohyb aspoň dve hodiny týždenne, pravidelne a dostatočne spať v tmavej miestnosti, čítať beletriu, mať aspoň jeden pravidelný koníček, nájsť lásku k vykonávanej práci, udržiavať láskavé rodinné vzťahy, prispievať na humanitné účely renomovaných organizácií.

● **Ako vyzerá váš voľný čas? Pri čom si dobre a rád oddýchnete?**

Práca v záchrannej službe a výučba na univerzite mi veľa voľného času nenechajú. Niečo skonzumuje aj aktivita v Slovenskom Červenom kríži a písanie kníh. Aspoň niečo po mne ostane, keďže to, čom som sa ja učil päťdesiat rokov, sa ďalší prečítaním kníh môžu naučiť podstatne rýchlejšie. Rád zjdem aj na koncert, do divadla, v zime na lyže a v lete k vode.

GABRIELA BALÁŽOVÁ – PETER MARTINÁK

Foto: VKMR

Rozhovor bol uverejnený v Trenčianskych novinách (roč. 58, č. 12/2017, s. 7)

Prezentácia knihy V. Dobiáša Volali ste záchranku? v trenčianskej knižnici, 16. 3. 2017

ŠPORTOVÝ LEKÁR PAVEL MALOVIČ: Najradšej vykonávam chôdzu

PAVEL MALOVIČ (65) je človek so širokým záberom. Lieči, športuje, pôsobí ako vysokoškolský pedagóg, pracuje ako dopingový komisár, popri tom sa venuje muzike a publikuje. V trenčianskej knižnici besedoval s verejnosťou na tému „Šport nám všetko vráti“.

● **Čo sa vo vašom prípade prejavilo prv – láska k športu alebo k medicíne?**

Láska k športu siaha do detstva. Vtedy sme museli vedieť loziť po stromoch, „kradnúť“ susedovi v záhrade, aj utekať cez plot. Medicína ma začala naozaj baviť, až keď sme sa počas štúdií dostali k pacientovi. Po dokončení vysokej školy som nastúpil na kliniku telovýchovného lekárstva. Na druhý deň ma vyexpedovali na internú kliniku. Po štyroch rokoch som sa vrátil na kliniku telovýchovného lekárstva. Naučil som sa, že je potrebné vedieť zhovárať sa s akýmkoľvek človekom bez ohľadu na generáciu, vzdelanie alebo spôsob života. Navyše, šport za daných okolností predstavoval jedinou poukážku, ako môcť vycestovať za hranice bez devízového prísľubu, čo bolo tiež rozhodujúce.

● **Okrem iného ste známy ako dlhoročný lekár rôznych športových výberov na čele s futbalovou reprezentáciou, hokejistami, karatistami, či tenistom Dominikom Hrbatým. Čo všetko v tejto súvislosti spadalo do vašich kompetencií?**

Všetko. To, čo sa nazýva športová medicína, je vlastne komplexné telovýchovné lekárstvo. V Európskej únii sú krajiny, kde nemusíte mať žiadnu inú atestáciu. U nás to tak zatiaľ nie je. Keď som prvýkrát nastúpil k futbalovému mužstvu v roku 1974, začínam som od najmenších chlapcov. Keď som sa po dvanástich rokoch dostal do národného mužstva, poznal som ich vývoj. Môj prvý zápas pri československom áčku v septembri 1986 sme vyhrali 1:0 nad Holandskom. Odvtedy som ťahal šnúru sedemnást sezón vrátane pôsobenia pri dvadsaťjednotke i výbere olympionikov.

● **Líšia sa vaši športoví pacienti podľa charakteru ich odvetvia?**

Sú odlišní. Podľa toho, kto sa ako športu venuje. Keď profesionálny šport beriete vážne, je to veľmi ťažká fyzická práca. Naši športovci to zisťujú, až keď vyjdú von. Tu majú pocit, že im stačí hodinka a pol potrénovať a môžu ísť na kávičku. V zahraničí príde futbalista na pol desiatu do tréningového kempu a je tam celý deň. Všetko sa sleduje, tam žije, pracuje. Nemá dôvod nikam chodiť na kávu. Je proste v robote a potom hrá dobre zápas každý tretí deň.

● **Za vašej éry sa v reprezentácií vystriedalo dosť futbalistov. Boli medzi nimi aj takí, ktorí potrebovali liečiť skôr dušu než telo?**

To potrebujeme všetci. Niektorí hráči veľmi nerozprávajú. No keď si vyberú jeden subjekt, vyrozprávajú všetko. Zvyčajne na masérskom stole. Napríklad Marek Hamšík. Alebo nebohý Peter Dubovský. On tiež veľmi nekomunikoval. Ale so mnou áno, poznal som ho od jeho jedenástich rokov. Skrátka, keď niektorí hráči nechceli svoje problémy riešiť verejne a nevyspovedali sa kňazovi, išli za lekárom.

● **V tejto súvislosti poznáme prípady, keď odolnosťou športovca otriasol koniec kariéry.**

Ide o to, ako športovec skončí. Keď náhle, dostane abstinenčný syndróm, ako keby prestal brať drogu. Pri športovaní vylučuje do mozgu substráty, ktoré mu zlepšujú náladu a majú taký morfiový účinok. Keď s tým musí seknúť, má triašky, búšenie srdca, nespí, potí sa, je nervózny, je zlý na okolie, proste má absták. Aj počas dovolenky preto športovci musia mať nejakú prechodovú fázu. Hovorí sa tomu „decreasing“ alebo „fade out“, aby neprišiel šok.

Podobne je to i pri zraneniach, kedy tiež treba kompenzovať svoj hendikep. Ďalšia vec je, ako si športovec počas kariéry zariadi peniaze, ako si doplnil vzdelanie, prípadne, aké finančné nároky má partnerka. Ten prechod naozaj nie je ľahký. Nieкто ho zvládne dobre, iný menej.

● **Odvrátenou stranou športu je doping. V štruktúrach Európskej futbalovej federácie (UEFA) pôsobíte ako dopingový komisár. Čo zahŕňa táto funkcia?**

Dostanem letenku s utajeným cieľom misie. Na mieste musím byť hodinu pred začiatkom zápasu. O to, ako sa tam dostanem, keď vystúpim z lietadla, sa nik nestará. Vstup na štadión tiež nebýva vždy rozprávkový, keďže nikto nevie, že tam prídem a nemám žiadnu pozvánku alebo akreditáciu. Keď sa dostanem dnu, idem za delegátom, skontrolujem miestnosť, v ktorej musí byť chladnička s nápojmi. Teraz sa môže piť len voda, kedysi sa mohlo aj nealkoholické pivo. Mená hráčov na kontrolu mi oznámia z UEFA v deň zápasu.

● **Takže to nefunguje tak, že počas zápasu si poviete – aha, ten útočník je dnes nejaký rýchly, treba ho otestovať...**

INTERVIEW

Je to možné, keď sa vám niečo nezdá, ale treba to fakt dobre odôvodniť. V čase môjho príchodu sú už zostavy jasné. No stáva sa, že hráč sa náhle zraní a musí ísť preč. Vyhodnotím, či ide o fintu alebo je nutný prevoz do nemocnice. Musím tak urobiť, aj keď sa hráč zraní cez zápas. Na dopingovej kontrole často zotrváme dlhšie. Keď hral Real Madrid v Mníchove, Casemiro zmeškal lietadlo a musel prespať s bodyguardom v Mníchove. Po jednom zápase Chelsea v Lige majstrov som čakal na vzorku moču Damiena Duffa vyše päť hodín, Ľubošovi Kubíkovi to na MS v Taliansku trvalo až šesť a pol hodiny.

● **Čím si s vytypovanými futbalistami počas čakania v jednej miestnosti krátite čas?**

Každopádne je to zaujímavá spoločenská záležitosť. Vyroprávajú mi, čo sa im chce, čo sa im nechce a pritom pijú. Ten čas väčšinou rýchlo ujde. Horšie je to s fajčiarmi, špeciálne s brankármi, ktorí sa bez cigarety nevyvoja. Čo je problém. Niekedy stačí nahodiť dobrú tému. Musím mať našťudované celé mužstvo, aby som sa mohol oprieť o nejaké konverzačné body. Napríklad s Cristianom Ronaldom sa nenudíme. Prvýkrát som ho videl, keď mal sedemnaásť, to znamená, že ho poznám a on so mnou rád komunikuje.

● **Mali ste počas takýchto „spoločenských stretnutí“ do činenia aj s hviezdnyimi maniermi hráčov?**

Každý má svoje muchy. Aj hviezdne maniere. Keď ich však poznáte, opustia ich. Spomínaný Ronaldo sa vždy ponáhľa. Keď

nahodíte správnu tému, už sa zrazu ponáhľa. Ibrahimovič ako desaťročný viedol chlapčenskú bandu v Malmö. Vždy chce byť šéf, v kabíne aj v dopingovej miestnosti. Ale keď mu povieť zopár srbochorvátskych slov alebo nejaký žartík, vie byť kamarát. Nezabudnem na prvé stretnutie s Messim. Vtedy nevedel komunikovať. Keď som mu španielsky povedal, že som bol v Argentíne v jeho rodnom Rosariu a páčila sa mi tam rieka Paraná, bol prívetivý a dodnes na to spomína.

● **Ktorý je váš najobľúbenejší šport?**

Najobľúbenejší je určite futbal, lebo s ním som celý život. Mám rád aj ostatné, hoci taký hokej nepozerám, odkedy bratia Štastní emigrovali. Najradšej vykonávam chôdzu. Keď pracujem pri počítači, každých dvadsať minút sa postavím a chodím po byte, niečo hľadám alebo si idem po vodu. Sedenie je totiž hrozne fyzicky namáhavé. Aj porada sa robí lepšie postojácky, nikto pri tom zbytočne nekecá.

● **Vaša publikačná činnosť siaha od vedekých prác cez publicistiku až po knihu Ako si udržať mladosť. V jej obsahu dominuje sviežosť. Či už v zmysle pohybu, mysle alebo stravovania. Je to práve ten kľúčový faktor, ktorý vedie k zdravému životnému štýlu?**

Aby ste boli svieži, musíte mať zdravý štýl, na druhej strane, aby ste mali ten štýl, musíte byť svieži. Podobnú knižku som vydal v roku 2003 s názvom Mlado až do staroby a ešte aj v nej. Teraz som do vyše tristo strán zakomponoval všetko nové, čo som vedel do leta 2015.

● **Priblížite aspoň v obrysoch, ako si udržať mladosť bez ohľadu na vek a pohlavie.**

Prvá vec sa odohráva v hlave – nemyslieť na to, že starnete. Ďalej pamätajte, že jesť treba iba vtedy, keď ste hladní, nie keď máte chuť. Nezabúdajte pritom na dýchový tanier, čiže viacfarebnú zmes jedla. Konzumujte tekutiny, aj keď nemáte smäd, denne aspoň tri litre. V opačnom prípade znižujete pohyblivosť kĺbov. Voda je život, najlepšie je ráno vypíť aspoň šesť decilitrov. Ďalšou zásadou je byť v pohybe. Človek, ktorý používa všetky technické vymoženosti údajne denne prejde iba tristo krokov. Japonci hovoria, že by to malo byť desaťtisíc. Oni majú krátke nohy, takže stačí sedemtisíc päťsto. Ku chôdzi sú ideálne paličky. Akokoľvek to vyzerá smiešne, zapájate do činnosti toľko svalov, ako nikdy predtým. Odporúčam chodiť vo dvojici v takom tempe, aby ste sa s partnerom dokázali zhovárať.

● **Málokto vie, že ste folkový pesničkár. Na konte máte aj zbierku textov. Ako ste sa dostali k hudbe a kde stretávate múzy?**

Keď som sa vrátil z vojenskej prezenčnej služby, prišiel som v Bratislave na koncert pesničkárskeho združenia, zahral na gitare štyri pesničky a zostal tam skoro štyridsať rokov. Kde čerpám inšpiráciu? Neviem. Príde. Niečo trvá desať rokov, niečo máte hotové za desať minút. Niekedy nepríde nič. Ale zvyčajne príde aspoň raz za mesiac návšteva do hlavy. Niekedy urobíte len slogan či štyri riadky, ktoré potom niekto iný dokončí, alebo zničí nejakým blbým rýmom.

PETER MARTINÁK, Foto: VKMR

Beseda s Pavlom Malovičom
v treňčianskej knižnici, 25. 5. 2017

Odkaz literárnej elity: Jazyk je jediný nástroj, ktorý sa používaním ostří

Hromadnou besedou s trinástimi spisovateľmi odštartoval v Trenčíne 13. marca Týždeň slovenských knižníc.

Medzi výnimočnými osobnosťami s trenčianskym domicilom nechýbali scenáristi, prekladatelia, básnici, prozaici, ľudová umelkyňa, ani nositeľ štátneho vyznamenania SR.

Zostava sa mení, výber je široký

Máloktoľ slovenský región sa môže pyšiť toľkými kvalitnými literárne činnými autormi ako Trenčiansky kraj. Ešte zriedkavejšie je, keď sa píšuci lokálpatrioti pravidelne stretávajú na jednom mieste a tam sa vzájomne konfrontujú s čitateľmi. Partiu trenčianskych literátov takýmto spôsobom utužuje Verejná knižnica Michala Rešetku (VKMR). Podujatie organizuje každé dva roky. Tohtoročné stretnutie nieslo poradové číslo osem. „Naším cieľom je približovať verejnosti, akí významní literáti v kraji žijú, tvoria, pôsobia, prípadne tu majú svoje rodisko a vracajú sa sem prezentovať svoju tvorbu,“ povedala riaditeľka VKMR Gabriela Krokvičková, ktorá spisovateľov privítala na pôde Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK) spolu so županom Jaroslavom Baškom. Keďže okruh adeptov je široký, zostava hostí nebýva rovnaká. Ako doplnila moderátorka Margita Ivaničková, ľudia v kraji majú byť naozaj na čo hrdí. Podľa nej je

pre ponížený spisovateľský stav najväčšou devízou, že autori tvoria nie zásluhou, ale napriek všetkým okolnostiam, v ktorých sú nútení žiť.

Práca šľachtí

Po slávnostnom prijatí na Úrade TSK a spomienke na nedávno zosnulú účastníčku viacerých ročníkov podujatia, poetku Katarínu Hudecovú, sa kolektív zložený z predstaviteľov rôznych literárnych žánrov presunul do zaplnenej sály Posádkového klubu v Trenčíne.

Vďaka besede našla po dlhšom čase cestu do rodného kraja etnologička Božena Adamicová pochádzajúca z Moravského Lieskového. Majsterka ľudovej umeleckej výroby v odvetví zdobenia kraslíc nezaprela lásku k tradíciám. Krédo „Poznaj, chráň a zveľaďuj“ razí aj v pripravovanej publikácii *Konopné reminiscencie*, ktorá nadväzuje na konopnú tradíciu Slovenska a približuje vplyv práce na život človeka. „Vidno to napríklad na pomenovaniach. Názvy obcí Plachtince, či Bielice vychádzajú z práce. Vyhýbanie sa práci považujem za nedostatok sebaúcty, pretože človek musí po sebe zanechať nejakú peknú stopu,“ dodala.

Jazykovedu sľaby sestru literatúry zastupoval na podujatí bývalý riaditeľ Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV Ivor Ripka. Bratislavský rodák, ktorý detstvo

prežil v meste pod hradom Matúša Čáka, sa v rámci diskusie kriticky vyjadril aj na adresu nízkej jazykovej kultúry viacerých slovenských médií. Ako konštatoval, jazyk je zázračný fenomén a nástroj, pomocou ktorého sa dorozumievame. Preto by sme sa mali usilovať vyjadrovať tak, že pôjde zároveň o jediný nástroj, ktorý sa používaním ostří.

Najväčšie ocenenie? Že žijem!

Stálicou medzi pozývanými literátmi je básnik, bývalý politický väzeň, autor literatúry faktu a príbehov pre deti Rudolf Dobiáš z Dobrej. Nositeľ viacerých ocenení a najvyššieho štátneho vyznamenania SR Pribinovho kríža II. triedy prítomným v krátkosti pripomenul rany osudu na životnej ceste niekdajších „triednych nepriateľov“, s pokorou však zdôraznil, že spomedzi všetkých ocenení ho najviac teší, že žije.

Účastníci VIII. stretnutia spisovateľov s blízkym vzťahom k Trenčínu a Trenčianskemu kraju (v abecednom poradí): Božena Adamicová, Milan Belás, Eva Bodnárová, Jozef Borčányi, Rudolf Dobiáš, Marta Gergelyová, Margita Ivaničková, Barbora Kardošová, Štefan Kuzma, Silvester Lavrík, Miloš Radosa, Ivor Ripka, Vladena Teslíková.

PETER MARTINÁK, Foto: VKMR

Článok bol uverejnený v Trenčianskych novinách (roč. 58, č. 11/2017, s. 6)

NOVÚ KNIHU POSYPALI GRANULAMI

Spisovateľka Margita Ivaničková nemá za ušami, ale za päťami. Havkáčov. Novú knižku S tromi psami za päťami predstavila vo Verejnej knižnici M. Rešetku.

Na cestu k čitateľom ju vypravovala s ilustrátorom Jurajom Oravcom a básnikom Jaroslavom Rezníkom, ktorí publikáciu symbolicky posypali granulami.

Príbeh zo súčasnej rodiny zachytáva „vpád“ domácich zvierat do každodenného života detí, túžiacich po zvieratkách a ich rodičov, ktorí sa štvornožcom bránia, no napokon kapitulujú. Leitmotív odrzkadľuje odvrátenú tvár moderných technológií v podobe závislosti na smartfónoch. Aj preto sa autorky pri písaní zmocňovali trpkorojstných pocitov. „So zvieratami sa rada zhováram. Sú nám verné milióny rokov a budú tu aj po nás. Na druhej

strane poznám nemálo tragických osudov mladých ľudí, ktorým moderné technológie, sociálne siete a smartfóny doslova zničili život,“ priblížila Ivaničková s tým, že v knižke tento jav ponechala s otvoreným koncom, keďže tam opisovaný chlapec zostal iba fyzicky vyčerpaný a skolaboval. „Nech si to rodičia preložia akokoľvek. Niežeby tu toto nebezpečenstvo reálne hrozilo, ono už je tu. Pretože deti často nespia do tretej hodiny rannej a potajomky sa hrabú po internete. Potom majú vyrabované srdcia, vyrabované duše a to už nie je o kvalitnom prežívaní detstva. Žiaľ, stávajú sa z nich obeť bez toho, že by o tom vedeli,“ doplnila.

Na spisovateľkin úžasný cit vyjadriť rozdiel medzi nefalšovaným priateľstvom so štvornožkými havkáčmi a zradnosťou mobilných „hladkáčikov“ upozornil aj redaktor uvede-

nej knihy Jaroslav Rezník. Ako poznamenal, vďaka štýlu, obsahu, vtipu či dramatickým scénam si dielo zaslúži výnimočné postavenie v súčasnej slovenskej literatúre, pričom dokáže osloviť čitateľov každého veku. Po intu ilustráciami krásne vystihol aj akademický maliar Juraj Oravec. „Majster Cikker ma kedysi dávno naučil, že jednou z najdôležitejších vecí pri tvorbe je guma. Pôvodný impulz vás totiž niekedy dovedie až do polohy, kam ani sám nechcete. Potom začnete korigovať, čím sa vlastne vraciate späť do momentu, že vyberiete niečo z toho, čo ste nakreslili. Ku každej poviedke som sa preto snažil spraviť jednu dominantnú ilustráciu a niektoré škice následne použiť k tým ďalším veciam,“ ozrejmil umelec žijúci v Trenčíne.

PETER MARTINÁK, Článok bol uverejnený v Trenčianskych novinách (roč. 58, č. 17/2017, s. 9)

V. Kulíšek znovuzrodil v knižnici legendu o opátovi zo Skalky

V predposledný júnový utorok uviedli na pôde Verejnej knižnice Michala Rešetku novú knižku Vlada Kulíška.

Po predchádzajúcich trenčianskych legendách o vodníkovi, bubeníkovi a hradnom šašovi sa známy mím tento raz odhodlal sprítomniť príbeh opáta Štefana z neďalekej Skalky.

Podľa autora štvrtého literárneho pokračovania cyklu „Príbehy z Trenčína“ sa hlavný hrdina legendy narodil v Tekovskej Breznici. Cesty osudu ho však priviedli až na Skalku pri Trenčíne, kde sa stal opátom. „Najzaujímavejšie na ňom je, že bol veľkým priateľom Matúša Čáka. Bol jeho spovedníkom a jediným človekom, ktorému sa Matúš zdôveroval s duchovnými témami,“ doplnil Kulíšek.

Knižku opäť ilustroval výtvarník Jozef Vydrnák, ktorý na obálku umiestnil pohľad

na Skalku z brehu Váhu na opatovskej strane.

Súčasťou podujatia, ktoré výborne moderovala Eva Mišovičová, bola diskusia so

žiakmi ZŠ a tiež tlačová beseda k multizánrovému nočnému open-air podujatiu v uliciach Trenčína naplánovanému na začiatok letných prázdnin. **PM, Foto: VKMR**

FOTOGALÉRIA PODUJATÍ V TRENČIANSKEJ KNIŽNICI V PRVOM POLROKU 2017

Róbert Margoč: Irán a jeho perzské dedičstvo

Peter Tóth: Kauza Cervanová

Pavel Dvořák: Stopy dávnej minulosti 8

Matej Zámečník: Nakresli si príbeh

Marián Pauer: Čas strapatého slnka

Noc literatúry so Zuzanou Mišákovou

Eva Bodnárová: Kým jej narástli krídla

Silvester Lavrík: Nedeľné šachy s Tisom

Povedz mi, čo čítaš: Martin Ševela

POETICKÉ VYZNANIA

Blažena Urbanová napísala novú básnickú zbierku

Slnko a súmrak – pod týmto názvom vydala Blažena Urbanová svoju druhú básnickú zbierku. Medzi čitateľov ju v trenčianskej knižnici vprevali členovia Trenčianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov Margita Ivaničková a Gejza Sádecký pís-menkami a želaním, nech k nej pribudne ďalšia.

Prezentácie, ktorá sa konala 30. júna, sa zúčastnili okrem členov klubu aj rodinní príslušníci, známi a priatelia autorky v takom počte, že spoločenská miestnosť knižnice priam praskala vo švíkoch.

Hudobnú kulisu vytvorila členka rodiny Alexandra Ondrášová, ktorá na klavíri zahrála tri skladby, medzi nimi nechýbala Halelluja od už zosnulého Leonarda Cohena. Nechýbali, ako na správnej prezentácii, ani ukážky z prezentovanej knihy, ktoré predniesli priatelia Blaženy Urbanovej, s citom a od srdca.

Pár slov k zbierke: Autorka dozrieva ľudsky i autorsky. Patrí k tým, čo neostali pri prvej vydanéj knižke. Jej básne sú plné úprim-ných vyznaní, venovaných blízkym ľuďom, rodine, priateľom, plné nepredstieranej lásky; nechýba v nich viera v dobro človeka, úcta k životu a pokora voči Bohu. Láska videná jej očami predstavuje životodarnú silu.

Autorku želáme potrebné zdravie, optimizmus, dobrých ľudí okolo a chuť písať!

JANA POLÁKOVÁ, Foto: VKMR

Blažena Urbanová: Vyznanie

*Držím zvráskavenú ruku
mojej drahej mamy:
unavenej – zrobenej,
celá dlaň ma páli.*

*Koľko detských plienok
uchopila táto Tvoja
materinská ruka,
keď prebaľovala si
dcéru – syna,
vnučku a či vnuka.*

*Koľkokrát vo dne i v noci
vstali Tvoje ubolené nohy,
by tvoje malé deti
v chorobe ulavené mali.*

*Roky si sa o nás starala sama.
Bolo to náročné,
moja drahá mama.*

*Maliar Ti vybielil vlasy do biela.
Sochár vykresal vrásky
do duše i do čela.
Nebud' z toho smutná!
Je to krásy koruna.
Tvoja ženská ozdoba.*

*A keď sa pozriem
do Tvojich belasých očí,
srdce zaplesá i zabolí,
čo všetko v nich zočím.*

*Nikdy Ti nesplatím,
čo v živote si mi dala,
tak aspoň toto vyznanie:
Lúbim ťa a ďakujem Ti za všetko, mamička moja drahá!*

VEREJNÁ KNIŽNICA MICHALA REŠETKU V TRENČÍNE TRENČIANSKY SAMOSPRAVNÝ KRAJ a MESTO TRENČÍN

vyhlasujú výsledky XV. ročníka
literárnej súťaže žiakov ZŠ a 8-ročných gymnázií Trenčianskeho kraja

PÍSEM, PÍŠEŠ, PÍŠEME...

POÉZIA

Kategória I

1. miesto: Tamara BALAJKOVÁ (ZŠ Medňanská, Ilava)
2. miesto: Anna BRATHOVÁ (ZŠ Školská, Handlová)
3. miesto: Júlia MASLOVÁ (ZŠ Potočná, Trenčín)

Kategória II

1. miesto: Veronika PLACHÁ (ZŠ Mariánska, Prievidza)
2. miesto: Veronika VRÁBLOVÁ (ZŠ Štefana Závodníka, Pružina)
3. miesto: Sára KAJANOVÁ (ZŠ Medňanská, Ilava)

Kategória III

1. miesto: Kristína HORINKOVÁ (ZŠ Mariánska, Prievidza)
2. miesto: Michaela MADOLOVÁ (ZŠ Mierové námestie, Handlová)
3. miesto: Vladimír POLUCH (ZŠ Gorazdova, Bánovce nad Bebravou)

VEREJNÁ
KNIŽNICA
MICHALA
REŠETKU
V TRENČÍNE

PRÓZA

Kategória I

1. miesto: Lenka SLÁVIKOVÁ (ZŠ Medňanská, Ilava)
2. miesto: Marek KOLLÁR (ZŠ Školská, Handlová)
3. miesto: Kristína DUŠIČKOVÁ (ZŠ Medňanská, Ilava)

Kategória II

1. miesto: Tamara HALENKOVIČOVÁ (ZŠ Ul. energetikov, Prievidza)
2. miesto: Linda PLAČKOVÁ (ZŠ Dolné lúky, Brezová pod Bradlom)
3. miesto: Natália MIKLÁNOVÁ (ZŠ Školská, Handlová)

Kategória III

1. miesto: Kristína SÁGOVÁ (ZŠ Andreja Bagara, Trenčianske Teplice)
  2. miesto: Katarína OBOŇOVÁ (ZŠ Gorazdova, Bánovce nad Bebravou)
  3. miesto: Ján PLACHÝ (ZŠ Mariánska, Prievidza)
  3. miesto: Miriam CHUDOBOVÁ (ZŠ Gorazdova, Bánovce nad Bebravou)
- Cena predsedníčky poroty: Adriana DOBOŠOVÁ (ZŠ s MŠ Rudolfa Hečku, Dolná Súča)

TRENČIANSKY
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ

TRENČÍN

NA NÁVŠTEVE: Slovenská televízia v trenčianskej knižnici

Aprílové vydanie relácie RTVS s názvom Generácia upriamilo pozornosť na Trenčiansky kraj. Okrem toho, že prinieslo portrét dlhoročnej kantorky Soni Zajacovej z Trenčína, ktorá v tunajšom cirkevnom zbore ECAV hráva na organe už viac ako polstoročie, a vysielalo reportáž o Klube kresťanských seniorov v Trenčíne, ktorý má takmer 300 členov a obrovské množstvo aktivít, redaktorka Oľga Belešová s televíznym štábom navštívila aj Verejnú knižnicu Michala Rešetku v Trenčíne. Verejnoprávne médium totiž oslovil projekt „Babi, pošli mi to mejlom“, v rámci ktorého vo VKMR realizujú bezplatnú inštruktáž e-mailovej komunikácie pre seniorov už desať rokov. Počítačový kurz od leta 2006 oslovil tisícku záujemcov.

PM; Foto: VKMR, RTVS

Odkaz na reláciu v archíve RTVS (29. 4. 2017): <https://www.rtvsk.sk/televizia/archiv/11736/124521>

VEREJNÁ KNIŽNICA MICHALA REŠETKU V TREŇČÍNE
v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja

Deti, užite si LETO V KNIŽNICI

- ✓ tvorivé dielne s kreslením, strihaním a riešením
- ✓ kopec zábavy
- ✓ prázdninová súťaž o najaktívnejšieho čitateľa leta
- ✓ zaujímavé ceny pre víťazov

Účasť treba vopred nahlásiť. Kontakty: www.vkmr.sk.

3. 7. - 31. 8. 2017

každý pondelok a štvrtok: 9.00 - 12.00 h

Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne

Hasičská 1 • pobočka Dlhé hony • pobočka Juh • pobočka Kubrá

OKNO DO HISTÓRIE (NIELEN) SKALKY PRI TRENČÍNE ako predvoj sympózia Ora et Ars opäť s pečatou VKMR

Kultúrno-historický seminár „Okno do histórie (nielen) Skalky pri Trenčíne“ kontinuálne nadviazal na tradíciu historických seminárov, ktoré sa konali počas uplynulých šiestich ročníkov v Trenčíne, ako sprievodné podujatie medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia ORA ET ARS 2017, ktoré vzniklo k počte a podpore Skalky pri Trenčíne – najstaršieho pútnického miesta na Slovensku v areáli niekdajšieho benediktínskeho opátstva.

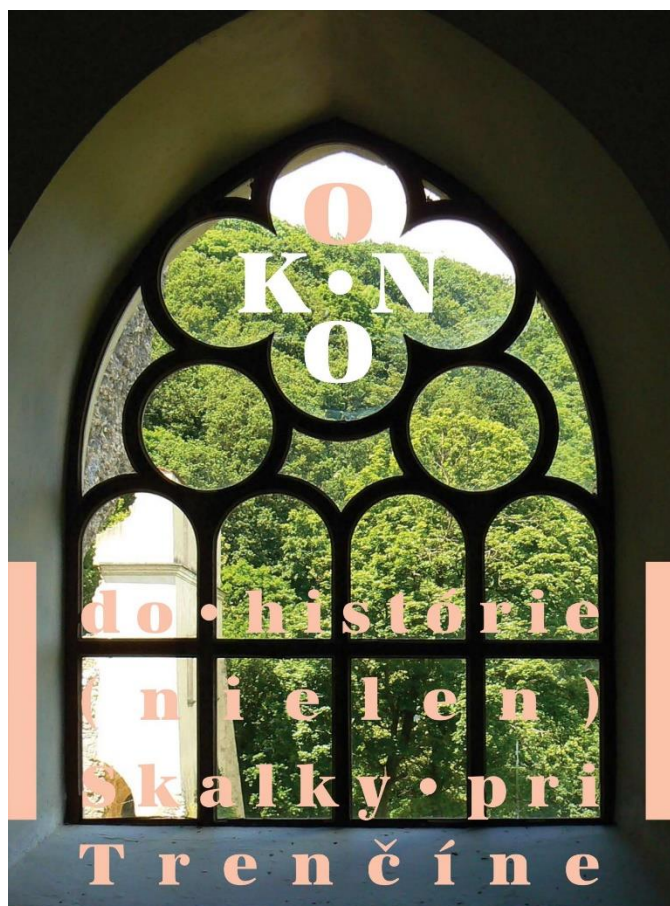
Téma ostatného ročníka seminára bola venovaná pustovníctvu v historických kontextoch. Podujatie sa uskutočnilo 6. júna v kongresovej sále Úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja v Trenčíne a na jeho organizácii sa podieľala aj Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne vrátane spracovania odborných príspevkov v podaní zamestnancov knižnice.

Z OBSAHU PRÍLOHY OKNO:

- Milan Hanuliak, Archeologické pramene k minulosti vyvýšeniny Chochel v Skalke nad Váhom
- Ján Kubica, Pustovnícke a mníšske tradície vo východnom kresťanstve
- Igor Zmeták, Kláštor a pustovník v historických tradíciách západného kresťanstva. Od sv. Martina z Tours po Martina Luthera
- František Oslanský, Zoborský benediktínsky kláštor
- Lucie Heilandová, Rajhradský kláštor, centrum vzdelanosti a kultúry na jižní Moravě
- Juliana Zmetáková, Portugalské cesty k svätému Jakubovi
- Eszter Kovács, Kometa v roce 1680–1681 nad Horními Uhrami
- Peter Martinák, Novodobé pustovníctvo v historickom kontexte

PM; Foto: VKMR, Jozef Vydrnák

Elektronickú verziu prílohy OKNO (PDF) si môžete bezplatne stiahnuť z webovej stránky www.putnickemiestoskalka.sk.

V záujme skvalitnenia poskytovaných informácií si radi prečítame
VAŠE POSTREHY, NÁMETY A PRÍSPEVKY,
ktoré nám môžete adresovať e-mailom na multi@vkmr.sk,
prípadne zaslať poštou na adresu
Verejnej knižnice Michala Rešetku (Hasičská 1, 911 82 Trenčín)

www.vkmr.sk

Knihovník

Metodický časopis pre verejné knižnice okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava

Ročník: 34

Číslo: 2/2017

Edícia: Metodika

Zostavil a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák

Zodpovedný redaktor: Ing. Gabriela Krokvičková (vkmr@vkmr.sk)

Redakčná rada: Bc. Sylvia Fabová; Mgr. Martina Zobková; Mgr. Peter Martinák

Za obsah a jazykovú úpravu zodpovedajú autori príspevkov.

Vydala: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2017

©

VKMR